

nunt hanc epistolam in numerum diuinarum Scripturarum, sed tanquam auctoris incerti.

Præter hos manifestos hæreticos Catholicos etiam quosdam, & præsertim Latinos de auctore huius epistolæ dubitasse, & propterea eam minus fecisse, testis est Eusebius lib. 3. hist. ca. 3. nec non D. Hieronymus in lib. de viris illustribus in Paulo, ubi dicit; Hanc epistolam à quibusdam Latinorum negari esse Pauli, sed vel Barnabæ, vel Lucæ, vel Clementis Romani Pontificis. Addit Sixtus Senensis lib. 7. bibliothecæ sanctæ, à quibusdam etiam attribui Tertulliano. Notis temporibus Erasmus ad finem annotationum in hanc epistolam, & Caeteranus ad initium commentariorum in eandem epistolam, quæstionem iam olim sopitam, iterum reuocarunt in lucem.

Verùm hanc epistolam & canonicam esse, & Pauli Apostoli, facile probari potest. PRIMVM, quoniam nomine Apostoli Pauli legitur in Ecclesia, in die Natalis Domini, & alias frequenter. SECUNDO, quia producta in testimonium ac recepta est vt Pauli, à multis antiquissimis Pontificibus, vt Clemente I. in epist. ad Corinthios apud Eusebium lib. 3. cap. 38. Innocentio I. in epist. 3. ad Exuperium, Gelasio I. in Concilio Episcoporum LXX. TERTIO, quia ponitur in canone sacrarum Scripturarum nomine Pauli, à Concilio Laodiceno, can. 59. Carthag. III. can. 47. & Trident. sess. 4. & agnoscitur etiam vt Pauli à Nicæno I. teste B. Thoma in hanc epistolam: & ab Ephesino I. & Chalcedonensi approbantibus duodecim capitula Cyrilli, quorum decimum tale est: *Pomificem & Apostolum confessionis nostræ factum esse Christum, diuina Scriptura commemorat.*, &c. etiam ab Arausicano II. canone vltimo, ubi & Apostoli & diuina Scriptura esse dicitur.

QUARTO, quoniam recepta fuit semper ab omnibus Græcis Patribus, vt patet, tum quia omnes eam vt Apostoli citant, tum quia B. Hieronymus in epi. ad Dardanum id affirmat, tum etiam quia omnes, qui canonem exponunt, hanc epistolam cum ceteris Paulinis numerant, vt Origenes apud Eusebium lib. 6. cap. 18. hist. & ipse Eusebius lib. 3. cap. 3. Gregorius Nazianzenus in carmine de canone Scripturæ, Athanasius in synopsi, Epiphanius hæref. 76. Damasceus lib. 4. cap. 18.

QUINTO, recepta fuit etiam ab omnibus Latinis post Laetantium. Soli enim Tertullianus, Cyprianus, Laetantius, Arnobius hanc epistolam non videntur agnoscere; nec enim eam vnam citant, quod sciam. at Hilarius lib. 12. de Trin. Ambrosius lib. 2. de Cain, ca. 2. Hieron. in epist. ad Dardanum de terra promissionis, Augustinus lib. 2. doct. Christ. cap. 8. & Rufinus in symbolum, & alij deinceps omnes, eam vt Paulinam agnoscent, & frequentissime citant. PHILASTRIVS verò in catalogo hæresum, inter hæ-

reticos numerare non dubitauit, qui eam epistola vel reiciunt, vel Pauli esse negant. Non autem debet duorum aut trium Latinorum dubitatio anteponi certissimæ cõfessionis omnium aliorum.

SEXTO, videtur B. Petrus huius epistolæ mentionem facere; Petrus enim priorem epistolam scripsit ad Hebræos inter Gentes dispersos, vt patet ex titulo, vtque Oecumenius docet, & ipse etiam Erasmus ad initium annotationum in hanc epistolam contendit: posteroiorem ad eandem scripsit, vt colligitur ex illis verbis, cap. 3. *Hanc vobis carissimus secundam scribo epistolam.* In eodem autem capite postea subiungit: *Sicut & carissimus frater noster Paulus scripsit vobis.* Scripsit igitur Paulus, Petro teste, epistolam aliquam ad Hebræos.

POSTREMO, epistola hæc Catholicorum omnium consensu, vel ex Pauli, vel Lucæ, vel Barnabæ, vel Clementis Romani, vel certe Tertulliani: sed Tertulliani esse non potest, cum Clemens Alexandrinus, qui aliquanto antiquior Tertulliano fuit, affirmet, hanc epistolam esse Pauli, apud Eusebium lib. 6. hist. cap. 11. Quid, quod ipse Tertullianus hanc epistolam Barnabæ esse putauit, vt Hieronymus docet lib. de viris illust. in Paulo? Neque etiam potest Clemētis Romani, cum ipse Clemens eam citauerit tanquam Apostoli Pauli, in quadam sua epistola ad Corinthios, vt Eusebius refert lib. 3. hist. ca. 38. Et rursum idem Clemens Paulo eam tribuat in canonibus Apostolorum, can. vlt. ac demum cum in fine huius epistolæ auctor dicat: *Amplius autem deprecor vos hoc facere, quò celerius restituar vobis.* Ista enim verba nullo modo Clementi conuenire possunt, qui cum esset Episcopus Romanus, non in Iudæa, sed Romæ habitaturus erat. Ex quibus apparet, quàm ineptè Erasmus ad finem annotationum in hanc epistolam, eius auctorem Clementem facere conetur. Denique, nec Lucæ, nec Barnabæ epistolam esse, nec alterius omninò, quàm Pauli, satis probant argumenta suprâ allata: sed quando etiam aut Lucæ, aut Barnabæ esset, Apostolici viri esset, nec Apostolica auctoritate carere deberet.

At cõtra hanc epistolam quinque argumenta proferunt Magdeburgenfes, quibus argumenta Lutheri & Erasmi simal complectuntur. PRIMVM est, quia prudens veritas de hac epistola dubitauit. RESPONDEO, ineptè dicit veritatem de hac epistola dubitasse, cum vnum solum Caicum ex Græcis, & duos vel tres ex Latinis proferre possint, & nos contra tot Pontifices, tot Concilia, omnes Græcos, vno excepto, & omnes Latinos, tribus vel quatuor exceptis, pro nobis habeamus. Et si de antiquitate, non de multitudine agatur, antiquior est Clemens Romanus Caio, & Clemens Alexandrinus Tertulliano, & Dionysius Areopagita vnoque, qui tamen hanc epistolam Pauli nomine citat in epistola ad Titum.